

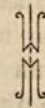
Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: „Naš List“ ob koncu leta. — Resumé. — Učiteljstvo in politika. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. — Slovensko gledališče.

Podlistek: Sveta noč.

„Naš List“ ob koncu leta.

S to številko se za letos poslavljamo od svojih prijateljev; imeli smo jih dosti in če pregledujemo vsa priznanja, ki so nam došla glede pisave našega lista, moramo biti zadovoljni.

Strogo smo si začrtali pot, po kateri nam je bilo hoditi in te poti smo se držali. Isto smer obdržimo v prihodnjem letu in sicer še bolj radikalno nego doslej, ker nam je zagotovljena moralna podpora od velikega števila vplivnih pristašev napredne misli, zlasti mlajše generacije. Nismo torej v skrbeh, da bi „Naš List“ tudi v bodoče ne imel dovolj opore med slovenskim napredno mislečim ljudstvom, nasprotno, pridobil si bo z ozadjem, na katero se bo lahko opiral, trdnjša tla, večjo zaslombo in večji vpliv.

Kljub temu ostane „Naš List“ popolnoma neodvisen. Neodvisnost, torej proste roke nasproti vsaki politični stranki in vsaki osebi, je nam pridobila največ prijateljev in pristašev. O nobenem drugem slovenskem listu se tega ne more trditi, več ali manj se mora vsak drugi list ozirati na stranko ali na gotove osebe.

„Naš List“ je bil tudi vsikdar napreden in je odkritosrečno zagovarjal napredne ideje. Vsa dežela je poplavljen z nenaprednim časopisjem, ki si je utrdilo v najzadnji gorski vasi svoje stališče. Izpodrinili ga skoro ni več mogoče, toda kot protiutež je treba temveč dobrega na-

prednega časopisja ter tega razširiti po celem Slovenskem. Potreba je s tem samo po sebi dana, tembolj za časopis, ki izven stranke zastopa narodne ideje.

Vedno smo tudi varovali časnikarsko dostojnost, objektivnost in poštenost v polemiki. Tudi v najhujših bojih naprednega in klerikalnega časopisja smo ohranili oni dostojni ton, ki vlada danes v slovenskem časopisju, toda šele primoran in prisiljen po krvavih dogodkih narodnega preganjanja.

Tudi stališče, katero zavzema naš list nasproti narodnonapredni stranki, ostane isto kakor doslej. Kot edino res narodno in napredno stranko jo bomo v vsem dobrem podpirali, toda poštena in utemeljena kritika napak in slabosti, ki se zgode v stranki, bo vsikdar našla prostor v listu. Stranka sama na sebi je čila in krepka in na razpolago ima dosti mladih, navdušenih borilcev, ki čakajo, da lahko delajo za stranko, toda ne zna se jih pritegniti, ali se jih pa odriva. Način komandiranja ni pravi in v stranki inteligentov tem manj na mestu.

Vabimo v krog svojih sodelavcev zlasti mlajše moči, ki hočejo delati za napredno misel na Kranjskem, bodisi da so potem pristaši stranke ali ne. Svoboda besede v dostojni obliki in dobro utemeljena bo vsakemu dana, tudi nezadovoljnejem, ki imajo tehtne in pravične vzroke.

Povemo pa: razdiralnice bomo, tudi slepomišili ne, pač pa zidali in gradili in naš namen je najboljši in najpoštenjši: kolikor mogoče pomagati, da se okrepi in utrdi naprednost. Zato bomo skušali dobiti dobro podlago, na kateri se bodo vsi naprednjaki, tudi najbolj nezadovoljni, lahko združili v narodnonapredni stranki, ki se bo kolikortoliko morala v vod-

stvu in v organizaciji izpremeniti. Nočemo torej cepiti, pač pa družiti!

Tudi izvenkranjskim slovenskim razmeram bomo posvečali največjo pozornost in z objektivnega stališča premostrivali važnejše zadeve. Naš list bo tudi odslej na razpolago izvenkranjskim Slovincem in si zlasti tukaj želimo dobrih dopisnikov, kajti „Naš List“ ni lokalni list kakor so drugi tedniki, ampak glasilo vseh naprednih, resnih, za delo vnetih Slovencev.

V splošnem bo pa tudi obče slovanstvo kakor dozdaj imelo v listu veliko prostora in ravno glede tega bi radi napravili „Naš List“ kot politično slovensko in slovanško revijo. V to svrhu vabimo zlasti akademično mladino na sodelovanje.

Glede posameznih stanov se je „Naš List“ največ pečal z učiteljskim stanom in slovensko učiteljstvo je imelo v našem listu vedno najboljšega zagovornika in odprte predale. Uverjeni smo, da nam ostanejo dosedanji sotrudniki zvesti in da pridobimo zlasti v dosedanjem položaju učiteljstva nove somišljenike.

Literarne in kulturne zadeve slovenske, v prvi vrsti slovensko gledališče, bomo kakor doslej z dobrimi kritikami pospeševali in v pregledu imeli.

Končno še nekaj. List stane denar in samo izjave zadovoljstva in priznanja listu še ne dajo materialne opore. Treba nam je naročnikov, ne samo bralcev, treba je, da nas somišljeniki tudi gmotno podpirajo z naročnino in inserati. Dolžnost je torej naših somišljenikov, da razširjajo list in mu pridobivajo naročnikov, posnemajmo v tem oziru pristaše S. L. S., od katerih je vsak količkaj zaveden naročnik po več kle-

Sveta noč.

Spisal Josip Premk.

Počasi se je vračal tisti večer Jernej Zadrugač proti svojemu domu; kar siloma se mu je ustavljal korak, in ni si mogel kaj, da bi večkrat ne postal in pomislil — ali mora res ravno domu, ali ne more mar kam drugam, kjer bi se bolje poveseležilo in bi poprej minil večer, ta tih večer, poln milobe in nepojmljive sladkosti...

— Otrok sem — si je dejal naposled in se je posmešnil sam sebi in svojim sentimentalnim čustvom... — To ni záme, odraslega v trpljenju, in tudi boli! Prav tak večer je, kakor drugače, samo imenovali so ga z lepšim imenom, da ga sanjači lažje opevajo in slavijo... —

Tako si je govoril Jernej Zadrugač in osorno pogledaval v mimohiteče, katerim se je bralo kar v obrazu, da nekaj težko pričakujejo... Bogve, kaj je bilo tisto, kar jim je tako skrivnostno gorelo v očeh, še mišice v obrazu so jim drhtele bolj nemirno kakor navadno, in tako hitri in nervozni so bili njih koraki, da se je mnogim poznalo že na hoji, da ni navaden dan...

Jernej Zadrugač je opazil vsako kretnjo, vsak utrip in vsak pogled — in potem je pogledal po sebi, ako jim ni soroden tudi on...

Kam? —

Domov se mu nikakor ni hotelo, vse poprej kam drugam, magari po ulicah semintja, samo da ne bo sam, ampak med ljudmi, ki jih je oddavna tako sovražil, a so se mu zazdeli danes vendar nekako sorodni in dobri...

Morda jih je nekdam sodil preostro, bogve: črn dan ne rodi zlatega solnca, in človek, ki hodi s prokletstvom v duši, nima prijaznih besed...

Jernej Zadrugač je postal zamišljen na vogalu in si otresal snežinke, ki so se že precej nadebela nabrale na njegovi suknji.

Nebo se je zagnilo v sivkast pajčolan, in v tako gostih vrtincih so se podile po ulici bele snežinke, da se je razločil človek komaj na dvajset korakov. Tupatam je hušknila izza vogala nova senca, nejasna ko temna kontura, postala nekoliko pred to ali ono izložbo, izginila morda v prodajalni ali pa hitela brzo dalje...

Nekaj skrivnostnega je bilo v dnevu, kakor v ljudeh, ki so se pojavljali na ulici, in tako je bilo Jerneju Zadrugaču, ko je zrl v to čudno beganje, da bi najraje pristopil k temu ali onemu in ga prijateljsko poprašal:

„Zakaj tako, neznaneč? — Kaj naj pomenijo ti zadovoljni pogledi, ko je dan vendar tako dolgočasen in pust!?“

Ampak takoj, ko so ga obšle te misli, je začutil, da laže sam sebi, da hoče s silo iztrgati iz srea, kar je dobrega prirojeno človeku, a se da le čutiti in nikdar povedati z besedami: Jernej Zadrugač ni imel nikogar, s komur bi mogel praznovati božični večer.

Počasi so se jele zrinjati čez strehe plahe, dolge sence, tako se je videlo, kot da kloni temnosivo nebo popolnoma; skrivnostno se je zmračilo...

V izložbah so zagorele svetilke in metale čez ulice dolge, svetle lise, in kakor srebrne luskinice, so se lesketale snežinke, ob trepetajočih žarkih občestnih kandelabrov.

„Božični večer —“

Jernej Zadrugač je pomislil in še enkrat tiho ponovil — „božični večer“.

Nato se je okrenil in je stopil v prvo krčmo. Suha, mozolasta natakaraica ga je pozdravila s sila prijaznim glasom, ki pa se je zdel Jerneju Zadrugaču tako ostuden, da ji na prvi hip ni ničesar odgovoril. Tedaj se je natakaraica nasmehnila, kakor se nasmihajo ženske, ki se prodajajo z vinom vred, kar je Zadrugača

rikalnih listov. Le z razširjenjem naprednih časopisov bomo dosegli uspehe.

Slovenska Gospodinja, edino glasilo slovenskega ženstva, bo pod izbornim uredništvom gospe Minke Govekarjeve tudi še nadalje izhajala kot mesečna priloga „Našemu Listu“. Naše izobraženo in napredno ženstvo mora že vsled tega razširjati in se naročiti na „Naš List.“

Ob zaključku starega leta želimo svojim prijateljem veselo in srečno novo leto s prošnjo, da nas v bodoče še bolj podpirajo, duševno in gmotno. Vse v blagor slovenskega ljudstva v naprednem zmislu!

Resumé.

Tajinstva in miline polni božični dnevi gredo v deželo, in staro leto tone v večnosti. Ob ognjišču domače sreče zbira rodbina svoje ljube: spomine starih in pol preteklih časov vzbujata v srečni tej sredi ded in babica, mladež pa snuje načrte za mlado leto in za svetlo prihodnost. Zares lepi prazniki ob sklepu leta: dnevi utehe in miru, časi zbranosti, premišljevanja in načrtov . . .

Burno, dogodkov obilno leto završujemo. V tem zadnjem letu so se odigravali veliki dogodki na svetovnem pozorišču, in nastopili so mnogokrat brez posrednosti, na mah od jutra do večera je stal začuden svet v bistveno drugih razmerah.

V Ameriki, ki je skoro postala druga domovina številnim Slovincem, ki jim je, na domači grudi hrbet obračala sreča, porodila je drzno napeta podjetnost hudo gospodarsko krizo: ohranitev industrijalne delavnosti in trdo pomanjkanje gotovega denarja. In ne samo tisoči pridnih in deloljubnih rok, med njimi obilo Slovencev je trpelo v tej sredi, preko vsega sveta so segle zle posledice ameriškanskih razmer in celo do nas se je razširil njih vpliv: obrtnost in trgovino daveča draginja je obširila tudi naš denarni trg in ga težila nad pol leta do dovršitve prvega četrtletja. In ko je odnehal pritisk, so pričeli po štirih debelih letih vstajati zanesljivi predhodniki suhih let in medle konjunktura v obrtnosti in trgovini.

V naši stari Evropi je registrirati v tem umirajočem razdobju naravnost čudapoln pokret. V Turčiji, tej tradicionalni predpodobi državnega mrtvila, je hipoma nastal popoln prevrat. Večno mlada in neuklonljiva nacionalna ideja je zmagala in vzbudila narod iz spanja: Mladoturki so po mirnem, nekvarnem prevratu odgnali malopridne varuhe, in zagotovili narodu svojemu ustavnost in politično svobodnost. Svet je ostrmel ob tem pojavu brez primere, zadovoljstvo in zadoščenje so kazali tudi tisti, ki so čakali na bližnjo dedščino. Sočasno s temi dogodki so Bulgari otresli zadnje simbole

tako ujezilo, da je pograbil klobuk in odhitel na ulico.

Ko je prišel domov, se je vrgel na divan, in se topo zazrl v temo . . .

Tam iz davnine, iz sive davne preteklosti je vstajalo pred njegovimi očmi nekaj tako opojno-milega, da mu je z blaženstvom napolnilo srce in dušo . . .

Z veseljem srcem je korakal takrat po spolzki stezi čez sneženo plan, tja proti domači vasi, ki se je videla iz daljave, kakor raztresene, črne kocke na belem prtju.

Vsako drevo, vsak jarek, vse mu je bilo tako znano, in tako se mu je zdelo, kot da ga po mnogih letih srečujejo stari znanci, davni drugovi, še izza detinskih let . . .

Pet let je že skoro minulo, odkar je zadnjič posetil rodno kočo, pet dolgih let, polnih muke in boja za lepo bodočnost, in zdaj so mu bili koraki nekako lahki, komaj je čakal, da je dospel do vasi.

„Zadrgačev je, moj Bog —“ so prikimavale ženice, ko so videle hiteti elegantnega gospoda po vasi tja proti brdu, kjer je stala hiša starega Zadrgača.

„Glej ga, glej, kako se je izpremenil in pogospodil,“ so modrovali drugi in s ponosom

svoje odvisnosti, in se je proglasila aneksija Bosne in Hercegovine. Odtod do skrajnosti napeta nasprotstva med državami, katerih latentni interesi so bili po teh činih soprizadeti. Umljiva užaljenost mladoturških preporoditeljev, katerih stališče se je ogrozilo, je odgovorila na aneksijo Bosne in Hercegovine z neizprosno, avstro-ogrskega izvozu silno nevarnim bojkotom. In naši bratje v Srbiji in na Črni Gori se pripravljajo, da si z orožjem izvojujejo predpogoje za svoj obstanek. Politična konstelacija v Evropi se izpreminja, pripravljajo se važni prehodi do novih alijančnih tvorb, gospodarski interesi pa so vodniki. Dolgoletnih svojih zaveznikov v Avstro-Ogrski še nismo presodili v nevarnosti. Če bi hoteli eskomptirati valuto zanesljivosti svojih laških zaveznikov, bi težko našli kupca. Če naj ne bo Balkan naša nesreča, bo treba naglo drugega duha na Dunaju v palačo, kjer se stekajo politične niti. Germanski ekspanzivnosti se pota ob Drini ne bodo gladila. S pretečimi oblaki je zatemnjeno nebo, velika je negotovost položaja na zunaj, v državi sami pa rasto nasprotja vsled vzdrževanja stoletnih krivic.

Ob pričetku jeseni je kruta trdost vladnih mogotcev vzbudila naš narod iz dolgoletnega mrtvila. Zadovoljni Kranjec se je vzravnal in s hvalevredno silo nastopil v boj za svojo narodno ohranitev. Po zgodovinskih dnevih v minulem septembru se je ponosna narodna zavednost ne le ohranila, narobe, naraščala je in se jačila. Na gospodarskem polju je započeto emancipatorično gibanje že doseglo pomembne uspehe, mnogotera postojanka nemška, ki se jo je smatralo za nedostopno, je omajana v svojih temeljih. Pa tudi v narodno-političnem oziru krvave žrtve, ki jih je tirjal do jedva pogrešen zistem v slovenskih deželah, niso zapustile zaman svetlobe dneva. Konstatirati je čvrsto narodno probujenost, pa tudi neprimerno večje zanimanje širših plasti naroda za javne zadeve in politična vprašanja. Uspehi kažejo pot, po kateri nam je korakati v bodočnost.

Bodreč pojav v naši deželi je ta, da so se v slovenskem središču pomnožile vrste narodno-naprednih prvoboriteljev. Lepo število mladih, deloljubnih mož je po dolgih letih absolutnega nedostajanja v kompletiranju političnega naraščaja, ki je že vzbujalo strah za bodočnost, poseglo v politično in strankarsko gibanje v Ljubljani z mladostno čilostjo in živahnostjo. Klici po mladini, ki so dolgo ostajali brez uspeha, so našli krepek odmev. In niso to novinci v našem javnem življenju, z vstrajnostjo so leta in leta že, uvidevši, da sama gola politična propaganda po časopisju in prigodnih shodih ne more v današnjih časih tudi v Slovincih zadoščati, gradili temelj raznim organizacijam, političnim, gospodarskim, stanovskim in se trudili na polju narodno-obrambnega in kulturnega dela. Na-

in zadovoljstvom zrlji za mladim Jernejem, ki je takrat študiral na „cesarskem“ Dunaju, da postane nekoč — kakor so dejali vaščani — „sila učen in mogočen gospod.“

„Oh, dolgo te ni bilo, Jernej!“ ga je pozdravila v veži mati in mu podajala desnico, z levico pa si je jela brisati solze, ki so ji stopile v oči.

„Res je, mati, dolgo me ni bilo, kaj se hoče —“

„No, da,“ mu je pomagala mati, ker je vedela, da se Jernej in oče ne razumeta, — „sedaj bo že bolje. Janez je odšel v Ameriko, dobro se mu godi — kakor pravijo, saj nam nič ne piše, in komu bi torej zapustili posestvo, ako ne tebi. Res je, precej nas je stalo pred leti, ko si študiral, in spodobilo bi se, da bi dobil posestvo Janez, a sedaj, ko je prišlo tako, da je pozabil na dom, pa bo že drugače —“

„Le pustite to, mati!“ ji je segel v besedo Jernej in se ji ljubeznivo nasmehnil. „Meni ne bo treba vašega posestva, lahko bom živel. Ali so oče doma?“

„Ne, nekam je odšel na vas! Kar v hišo stopi, Jernej, jaz pa ti skuham kaj toplega — po mrazu si prišel —“

„Ni potreba, mati!“ jo je prekinil Jernej — „pa postopim za ta čas nekoliko k nadučitelju!“

predni krogi so z veseljem pozdravili nove delavce, zakaj izpolnjuje jih prepričanje, da bo mogoče ob takem smotrenem in nepretrganem delovanju v odlični meri poglobiti napredno in narodno zavest v našem narodu, po mestih tako kakor po deželi ter pomagati slovenski stvari do boljših dni. Tako kakor doslej ni smelo več dalje, kajti strankino območje se je ožilo od leta do leta. Stranka, ki jo je potreba ustvarila in ki more biti le organizacija v dosego narodnih teženj in v obrambo narodnih interesov, potrebuje vedno popolnitve, ako naj ne pomočviri in se ne izgublja ugodno razpoloženje v ljudstvu za njo; katerikoli pomisleki osebnega samoljubja in osebne malenkostnosti glede novih političnih delavcev bi bili zategadelj neumestni. Narod naš krvavo rabi izkušenih voditeljev, obilo požrtvovalnih mož potrebuje, ki imajo umevanje za potrebe časa. Ne mogli pa bi mu služiti dobro možje, ki bi hoteli iz tega ali onega nagiba hoditi svoja pota, kajti o vodnikih velja kakor o ljubezni, ki daje, ko jemlje, in jemlje, ko daje.

Učiteljstvo in politika.

(Iz učiteljskih krogov.)

Vse na svetu je minljivo in izpremenljivo, najbolj se nam pa zdi veterjaška politika. Kdor koli zasleduje razne politične pojave, izpozna takoj, da ne slonijo na stalnih temeljnih načelih, marveč se gibljejo in izpreminjajo po razmerah — v duhu časa. Če vpoštevamo našo domačo politiko, vidimo isto. Kar je bilo lani ali celo pred nekaj meseci neizpeljivo, nemogoče in nepristopno, je danes izvedljivo in sklenjena stvar. Naši obe na nož bojujoči se stranki sta si podali roke v spravo na gospodarskem in narodnem polju. Kdo bi ne bil tega vesel? Do grla smo bili že vsi siti osebnih napadov, psovovanja, sovraštva, preprirov in večnega medsebojnega boja. Bratje po krvi in veri, bodimo složni v delu za naš narodni blagor! Kdor more, naj koristi narodu z neumornim delom, od dela naj se ne odrija nikogar! V neumornem delu in lepi slogi je zmaga naša!

Kdo je pa bil pospeševatelj ali gonilna sila novega političnega pojava? V prvi vrsti se mora ta zasluga priznati časopisju, ki je dobro razširjeno med našim narodom. Sedaj se je naše časopisje v resnici izkazalo kot velesila, da je ves naš narod na udar vskipel, zahtevajoč pravico in enakopravnost ter je pokazal z elementarno silo svojo moč narodnemu sovražniku. Ali bi bilo to mogoče pred 40 leti? Smelo trdimo, da ne. Naš narod ni bil takrat še zrel za take pojave, ker ni imel še dovolj izobrazbe. V tem času je bila le redka prikazen, da je bil kdo

„H komu?“ se je začudila mati in široko razprla oči.

„H Tkalcu, k nadučitelju!“

„Saj ga vendar ni več v naši vasi!“

„Nič več?“ se je začudil Jernej in prebledel v lice. „Kam pa je vendar odšel?“

„No saj veš, star je že bil. V pokoj so ga menda dejali, in sedaj živi, kakor pravijo, v mestu pri hčerki Matildi. Saj si jo dobro poznal!“

„Pri Matildi, — v mestu?“

Jernejev glas je bil trepetajoč, a mati nič hudega sluteča je prikimala še enkrat.

„Da, pri Matildi. Spomladi se je omožila, z nekim sila bogatim, a že precej priletnim človekom —“

„Mati! Kaj pa govorite, saj me ne razumete!“ je skoro viknil Jernej. „Jaz mislim za Matildo, za hčerko mojega nekdanjega učitelja, za tisto plavolaso —“

„No da!“ mu je pritrdila mati. „Za učiteljevo hčer Matildo, s katero sta si bila vidva, kot se je govorilo, — nekdanj precej dobra. Ali ne?“

Nato je Jernej umolknil, se obrnil in odšel v krčmo k županu, kjer je ostal skoro do večera.

Proti večeru se je šele povrnil domu, a bil je tako izpremenjen, da se ga oče in mati skoro nista upala nagovarjati.

med našo maso naroda vešč v čitanju in pisanju, kar je danes postalo splošno in navadna reč. Šolska izobrazba je pomagala našemu narodu do takih nepričakovanih nastopov v politiki, brez tega bi bilo vse malo ali celo nevspešno.

Kdo je pa povzdignil naš narod do politične zrelosti in popolnosti? Nikdo ne more utajiti in zanikati, da ni izvir te gonilne sile iskati v našem šolstvu in šolskem zakonu. Sedanji šolski zakon z učiteljstvom je prinesel ta lepi, zreli sad našemu narodu, da je zmožen potom književnosti in časopisja nastopati v javnosti kot političsko dozorel narod. Znano je, da ose in sršeni radi napadajo kaj sladkega in dobrega. Tako so se tudi z elementarno silo zaletavali razni sovražniki v sedanji šolski zakon in učiteljsvo. Trdili so ti in še vedno trdijo, da je sedanji šolski zakon, brezverski, učiteljstvo brezversko, brez značajno, neizobraženo, da hoče vreči Boga iz šole, napada se ga neprestano, z namenom ga v oči našega naroda osmešiti, jemati mu ugled in spoštovanje. O velikih zaslugah za prebujenje našega naroda noče slišati nikdo ničesar — ne hvaležnost je bilo in ostane plačilo sveta! Vedno stradajoče učiteljstvo je vestno izpolnjevalo svoje dolžnosti, izčrpavalo je za prosveto naroda vse svoje dušne in telesne moči, za zahvalo je vedno uživalo ne hvaležnost, preziranje in zasramovanje. Menda mora tako biti, ker tako se godi tudi v drugih državah, se je godilo že v starih časih, ker že Rimljani so trdili, da kogar so bogovi zavrgli, napravili so ga za odgojitelja.

Šola je kraj znanosti, kamor ne spada politika. V šoli mora biti učitelj zgolj učitelj in odgojitelj in nič drugega. Ker je pa učitelj državljani in kot tak ima za svojo lastno osebo pravico nastopati v javnosti ter imeti svoje lastno prepričanje, česar mu ne sme odrekati nihče, pride v poštev zlasti kot član učiteljske organizacije tudi v politiki. Učiteljstva glavni poklic je prosveta in skrb za povzdigo gospodarstva med narodom. Tega se je ono doslej tudi vestno držalo, z vetrnjaško politiko se ni bavilo mnogo. Odbijalo je napade na šolo in svoj stan, le malo kateri se je spustil v političsko vrvenje oddaleč, dobro vedoč, da duhu časa in prepričanju mase naroda bi bilo brezvspešno nasprotovati.

Naše učiteljstvo je izvrstno organizirano po učiteljskih društvih in učiteljski „Zvezi“ vseh slovenskih pokrajin, radi česar tvori malo podobo zedinjene Slovenije. Prva skrb „Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev“ je šolstvo, in na tem polju je tudi najbolj delujoča, vendar se je morala vreči tudi v političski vrtimec največkrat radi napadov na šolstvo, učiteljstvo in radi svojega gmotnega stanja. Ogromna večina našega učiteljstva pripada napredni ali liberalni političski struji. Slomškova „Zveza“ ne pride

Nemo je sedel k peči in se zazrl v jaslice, pred katerimi so že gorele svečice, da se je zlata zvezda nad hlevom, kjer je ležal voščeni Jezušček, kar blesketala in utrinjala v lomečih se žarkih.

Oče in mati sta hodila svečano in pobožno po hiši, hlevu, veži, vsepovsod, — oče naprej s kadihom, mati za njim z blagoslovljeno vodo, a Jernej se za ves ta obred ni niti zmenil, sedel je tam, naslonjen ob peč kot tujec, ki je zaprosil za prenočišče in se iz hvaležnosti boji govoriti — da bi ne bilo morda kaj prav.

Ko ga je oče poklical k večerji, je sicer prisedel, a vse, kar je govoril, je bilo tako dolgočasno in prisiljeno — prav kot da se sovražijo, in so skupaj vsak dan, a ne, ko se niso videli skoro že pet let.

Ker ni bil Jernej za nikak pogovor, in je po večerji takoj odšel v svojo nekdanjo kamrico, sta oče in mati odšla k sosedovim.

Jernej pa je medtem — ko je vladalo v najsiromašnejši bajti prijateljstvo, veselje in ljubezen, kar je mogoče le na božični večer, ko so srca vseh tako dobra, in misli tako blage in polne nerazumljive milobe... — ležal vznak na postelji in zamišljeno, z rosnimi očmi zrl v zakajeni strop...

radi svoje maloštevilnosti vpoštev, vendar ima kot šolsko društvo tudi svoj važen pomen čeprav spada v klerikalni tabor.

Rekli smo, da učiteljstvo pripada napredni stranki, a ravno sedaj se je izvršila velika izprememba. Učiteljstvo je izstopilo po izjavi „Učiteljskega Tovariša“ z dne 11. decembra iz narodno-napredne stranke. Dosedaj se ni priklopilo oficijelno še k nobeni drugi stranki. Preziranje zastopnika učiteljstva pri kandidaturi v deželni zbor je bil povod izstopu. Predsednik „Zaveze“ Luka Jelenc je bil oficijelni kandidat učiteljstva v mestni kuriji ljubljanski za deželni zbor. Zaupniki napredne stranke so ga pa dali iz mestne kurije v splošno in iz te pod kap. To je zahvala za mnogoletno zvesto sodelovanje, gmotno in moralno podporo učiteljstva pri napredni stranki. Resnica je, da mora vladati v vsaki stranki železna disciplina. Posamezniki se morajo ukloniti volji večine. Resnica je pa tudi, da je učiteljstvo zaslužilo vsaj enega zastopnika v deželnem zboru (sedaj je g. Gangl! Ured.) za svoje mnogoletno sodelovanje pri stranki, in ker ga ni dobilo, je dokaz, da napredna stranka ne smatra učiteljstva za važen faktor svoje organizacije — zato je izstop učiteljstva iz stranke opravičen.

In kaj sedaj? Kam naj se obrne učiteljstvo? Rekli smo že, da mora biti učitelj v službenih ozirih nad strankami. Znano je, da vlada danes v splošnem običaj, da spada vsakdo h katerikoli stranki. Človek, ki ne pripada k nobeni političski struji, se smatra za vetrnjaka, tudi za brez značajnika in egoista. Odločno smo torej proti temu, da bi se učiteljstvo ne pridružilo nobeni drugi stranki. Najslabša stranka je boljša kakor nobena.

Sedaj je najmočnejša stranka pri nas klerikalna. Naš klerikalizem je pa nagromadil na učiteljstvo toliko blata tekom preteklih deset let, da bi vsak učitelj moral resno premisliti korak, predno bi pristopil k klerikalni stranki. Dr. Lampe, največji neprijatelj učiteljstva, je na nekem shodu trdil, da je učiteljstvo brez značajno, ki se vedno uklanja vladajoči večini. Če bi nič drugega ne bilo, je že to preveč. Sicer moramo priznati, da je naš klerikalizem jako delaven, ima več moč v svojem vodstvu, ki so vredni vsega spoštovanja, tudi njih političski nastop, uspehi in železna disciplina nam imponira, vendar sedanje moderno šolstvo z učiteljstvom vred jim je brezversko, ni vredno in trn v peti. Učiteljstvo se mora pa vsled prisege in koristi za naš narod držati sedanjega šolskega zakona in se boriti za napredek šolstva. S klerikalno stranko ni torej nič!

Nam preostaja samo še ena stranka — socijalno-demokratska. Ta nam je jako simpatična, ker zastopa delavstvo, je naklonjena šolstvu, učiteljstvu in se bori z vso silo in vztrajnostjo za svoj ideal. Ako bi ta stranka ne bila inter-

Spominjal se je, kako je prišel pred petimi leti kot osmošolec domu na božične praznike, ves vesel kakor danes in je komaj čakal, da je prestopil prag nadučiteljevega stanovanja, kjer ga je že vsa v trepetu pričakovala Matilda, s katero sta se ljubila že leto dni in tako iskreno, kot je to lastno samo nepokvarjenim srcem.

Prav tako je bilo zunaj in na vasi, kakor nocoj. Vsa vas je bila zagrnjena v snežni plašč, a on ni mogel praznovati svetega večera med domačimi, ker ga je preveč gnalo tja v bližino plavalase krasotice Matilde, ki je napravila tisto leto tako krasne jaslice, kakor še nikdar poprej.

Učitelj je bil vdovec in rad je videl, da ga je posetil tudi na sveti večer osmošolec Jernej; — ako sta si padla z Matildo v prisrčen objem, ko je on le nekoliko odšel — zato ni vedel. In ni se bal za svojo hčer, da bi jo premotil Jernej, ki je bil videti drugače tako pameten in miren fant.

Proti polnoči, ko se je učitelj že odpravljal v cerkev, kjer je orglal, je zbolela Matilda glava in ostala je doma. In dobri oče je poprosil Jerneja, naj ji dela družčino, kar je seveda Jernej z največjim veseljem storil.

Koliko sladkih besed, obljub, priseg in prošenj se je sklenilo tisti dve uri, si Jernej ni

nacionalna ter bi bolj respektirala narodni in verski čut našega naroda, bi imela pri nas bodočnost, tako pa smelo trdimo, da ne bo prišla nikdar do površja. Narodni moment je zlasti pri nas silne važnosti, posebej pa še za učiteljstvo. Vse naše ospredje je obdano z ljutimi našimi narodnimi nasprotniki, ki nas dosledno sovražijo, preganjajo, prezirajo ter nas hočejo raznaroditi in pregnati raz našo grudo. Tej veliki sili se mora ustanoviti protisila, da ne podležemo. Naša socijalna demokracija nima v tem oziru nobenih zaslug, pač pa je v narodnemu oziru zlasti v zadnjem času se izkazala jako mlačna — in celo proti narodnim postulatam. To je krivda, da je izgubila v Trstu ves ugled, na deželi pri nas je pa začela hirati njena slava. Učiteljstvo mora biti prepojeno z narodnim duhom, ki ga mora pri vsaki priliki vsajati v srca naše mladine, da ne postane mlačna v bodočem življenju. Učitelj brez radikalnega narodnega čuta pri nas ne sodi v šolo, tak bi nam več škodoval nego koristil. Radi tega smo odločno proti socijalni demokraciji, in tudi odločno proti temu, da bi naše učiteljstvo vstopilo v socijalni demokratski tabor.

Kam naj se pa potem obrne? Tekom enega leta se je razvila v Trstu močna „Narodna delavska organizacija“. Ta razširja sedaj svojo organizacijo širom naše domovine. Ta vpoštevava radikalni narodni moment, se poteguje za šolstvo, je naprednega duha, vpoštevava verske čute našega naroda, ima izvrstne in delavne voditelje in s tem je stranki zagotovljena bodočnost. Učiteljstvo mora biti demokratsko, ker ga vse sili v to in ker je danes demokratizem na površju in ima najlepšo bodočnost. S tem učiteljstvo ne bo prelevilo svojega prepričanja, marveč prestopilo bo od hirajoče meščanske in birokraške stranke v novo, duhu časa primerno stranko, ki ima zagotovljeno bodočnost, ako bo imela spretne voditelje in delavne moči. Pri tej stranki bi imelo učiteljstvo dovolj prostora, dela, ugleda in spoštovanja, ako bo znalo držati se gesla iz naroda za narod, vsi za enega, eden za vse in v delu je spas.

Moj nasvet, da stopi napredno učiteljstvo v „Narodno delavsko organizacijo“, je resen in premišljen. Na Kranjskem se že snuje oziroma že obstoji ta organizacija in če bo učiteljstvo videlo, da mu kaže vstopiti v to organizacijo, naj to stori. Uverjen sem, da bo lahko imelo tu vodilno vlogo. **K.**

Politične vesti.

Notranji politični položaj. Bienert je še precej srečno pričel voziti državno ladijo. V državnem zboru se je priznala nujnost aneksijskega zakona in pa, kar je zelo značilno, sprejet

zapomnil, saj je bil gotov, da ga Matilda počaka, da dovrši svoje študije.

Še nikoli ni občutil Jernej v svojem srcu toliko sreče, kot tisto sveto noč, ko je s solzami v očeh hvalil iskrece se zvezdice, — sam ne vedoč, zakaj...

In potem ji je pisal pridno vsa štiri leta, samo zadnje leto ga je Matilda prosila, naj opusti vsako pisarjenje, saj ga ljubi vseeno, a oče ji tega ne dovoljuje in ji zasleduje njegova pisma.

In Jernej jo je ubogal.

Zato pa je komaj čakal, da pride zopet Božič in se popelje domov, kjer radi domačih preprirov že ni bil skoro pet let.

In sedaj to razočaranje!...

Premetaval se je po postelji semintja in kar ni mogel verovati, da bi ga mogla Matilda tako kruto prevarati.

Vse praznike je skoraj prebil v svoji kamrici, a po praznikih se je odpeljal takoj v mesto, kjer se je prepričal, da je resnica, kar mu je povedala mati.

Poiskal je ni, da bi govoril še z njo, ampak se takoj odpeljal nazaj na Dunaj, da dovrši svoje študije.

Vsa poznejša leta je obiskal rodno vasico samo še enkrat, a na Matildo je skoro pozabil,

je bil trgovskopolitični pooblastilni zakon, ki daje vladi za tri mesece pooblastilo, skleniti najnujnejše trgovinske pogodbe, zlasti s Srbijo. Proti so glasovali agrarci vseh strank in pa Čehi. Vlada se sama ni nadejala zmage, ker se je po imenih glasovalo in je bil še Bienert presenečen, da mu je šlo vse tako gladko. „Narodni Listy“ poročajo zdaj, da se na mero-dajnem mestu želi, da se takoj po novem letu sestavi parlamentarno ministrstvo, v katerem naj bi bil tudi zastopnik Jugoslovancov. O potrebi jugoslovanskega ministra smo v našem listu že dovolj pisali, zato ne pogrevamo več teh stvari. Uverjeni smo pa, da bo ta namera našla pri alpskih Nemcih najhujši odpor in kakor poročajo zadnje novice, bi bil to casus belli za Nemce, torej vzrok za opozicijo. Od vseh političnih dogodkov smo najbolj radovedni na izid tega, ki ga naši poslanci ne smejo izpustiti iz programa. Mirovna pogajanja med Nemci in Čehi se še vedno nadaljujejo in vodi jih ministrski predsednik. Ako pride do kake sprave, se skliče češki deželni zbor na zasedanje začetkom januarja.

Slovanski centrum. Jugoslovani, češki konservativci in rusofilski Malorusi so se združili v posebno skupino in pretečeni petek so imeli že skupno sejo, v kateri se je natančno določilo skupno postopanje.

Nujnost zakona o aneksiji je bila sprejeta v državnem zboru. V zadnji številki smo omenili nekatere govornike v tej debati, ki so zahtevali, da se kot tretji del naše monarhije s samostojno upravo ustanovi Bosna, Hercegovina, Hrvatska in Dalmacija. Ogrji pa ostro protestirajo proti taki misli ter pozivljajo Bienerta, naj take zahteve ostro ožigosa.

Zakonski načrt v varstvo mladine je vlada predložila državnemu zboru. Temeljno načelo novega zakona je: odgoja mesto kazni in je glavni namen tega zakona organizirati dosedanje obrambno delavnost privatnih društev kakor tudi primerno sodelovanje javne uprave, ki bo skrbela predvsem za gmotna sredstva in izvrševalne moči.

Pogajanja s Turčijo radi aneksije so se zopet začela in se bodo najbrž uspešno končala. Turčija sicer zahteva, da prevzame Avstrija del turškega državnega dolga, kar pa Avstrija odklanja. Pač pa je pripravljena Turčiji plačati denarno odškodnino.

Bojkot avstrijskega blaga na Rumunskem in v Srbiji. Rumunski agrarni sindikat je sklenil bojkotirati vse proizvode, ki prihajajo iz Avstro-Ogrske ter prekiniti vse trgovinske zveze z avstrijskimi trgovci. Po mestih so se osnovali bojkotni odbori. Tudi srbski trgovci so sklenili, da prično z novim letom s splošnim bojkotom avstrijskega blaga. Na Turškem bojkot ne ponehava, temveč se še poostruje. Velika turška tvrdka z deželnimi pridelki Mile pere

ker udal se je v življenje, katero žive tako mnogi: v imenu čast, v srcu gniloba...

Tudi pozneje je še ljubil, zdaj to, zdaj ono, a da bi si naprtil zakonski jarem nase, mu ni prišlo nikdar na misel, ker preveč je sovražil vse ženske...

In v tem življenju so mu potekala leta, tiho, enakomerno, brez kakih večjih vtisov, ker dosti je včasih samo ena prevara, da izgubi človek up v srečo — za vedno...

Jernej Zadrgeč se je prebudil iz zamišljenosti. Pomel si je oči in je pristopil k oknu. Snežilo ni več in nebo je bilo jasno. Po trotarju so hitele temne sence, a sem čez mesto je donel polnočni zvon, vabeč vernike k polnočnici.

„Blagor vam, ki se lahko veselite svetega večera —“ je skoro glasno zavzdihnil, „a zame ima ravno ta tako krute spomine. Oh, mladost je vendar tako lepa, in — Matilda, da bi te videl danes, tako kot si bila pred petnajstimi leti, na tisti sveti večer — ljubil bi te še vedno!“

Nato se je vrgel zopet nazaj na divan, in si zakril oči, da ne vidi mežikajočih zvezd, ki so zrle doli iz višin na sveto noč, ki je tako bajnoskrivnostno plavala nad mestom...

et fils v Carigradu, je falirala. Pasiva znašajo 700.000 K. Ta konkurz je v zvezi z bojkotnim gibanjem.

Neustavni položaj na Hrvatskem. Baron Rauch je še vedno ban na Hrvatskem in dunajska kakor peštanska vlada ga trdno drži. Da je ta položaj neustaven, je jasno, kajti ban mora uživati saborsko večino, ki je pa nima, zato pa tudi ne skliče sabora v zasedanje, čeprav bi ta moral vsaj tri mesece na leto zborovati. Zdaj je že več nego leto dni, a sabor je imel le dva dni sejo. Frankovci se seveda drže bana, čeprav si javno tega ne upajo priznati; vseč jim je, da preganja Rauch Srbe, od katerih je 44 — obtoženih radi veleizdaje — še vedno v preiskovalnem zaporu, nekateri že peti mesec. Pri tem neustavnem vladanju se pa rapidno širi madžariziranje na Hrvatskem in „Pokret“ je zadnjič poročal, da je bilo za Rauhove vlade ustanovljenih na Hrvatskem tekom 11 mesecev 38 novih madžarskih šol, tako da jih je zdaj 78. Navdušena narodna stranka Frankovcev seveda to mirno gleda, saj te šole niso — srbske!

Madžariziranje armade. V vseh vojaških vprašanjih, za katera je treba dobiti privolitev Madjarov, skušajo ti doseči kakšno koncesijo. Vojni minister je nedavno zahteval zvišanje rekrutnega kontingenta in Ogrji bodo to dovolili, toda izgovorili so si madžarske zastave in razne koncesije glede armadnega jezika. Vsled pomadžarjenih ljudskih šol je prišlo že tako daleč, da le pri štirih polkih na Ogrskem madžarščina še ni polkovni jezik. Vsled šolskih izpustnic bodo kmalu vsi Slovaki, Srbi, Rumuni in Nemci Madjari, da bodo le nekaj razumeli ogrski jezik. O, Madjari si znajo pridobiti koncesije, bodisi da je država še v tako kritičnem položaju. Do, ut des! to je njih deviza in če pojde tako naprej, ne bomo več imeli enotne skupne armade, ampak avstrijskonemško in pa madžarsko!

Dr. Adler, vodja avstrijskih socialnih demokratov, se je v državnem zboru z vso vnemo potegoval za ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, ni pa z besedico omenil potrebe ustanoviti slovensko vseučilišče. Tako je torej v direktnem nasprotju s slovenskimi težnjami nastopil glasnik socialne demokracije.

Pavšaliranje poslanskih dijet. Kakor že večkrat se tudi zdaj ukrepa, da bi se državnim poslancem mesto dijet dajale stalne plače in je vlada že izdelala tozadevni načrt. Poslanci bi dobili stalno plačo 8000 K, predsednik državnega zbora 30000 K in podpredsedniki po 10000 kron.

V Zemunu je dala avstrijska vojna uprava postaviti nasproti Belgradu dva velikanska oblegovalna topova, ki se z belgrajske trdnjave prav dobro vidita.

Otvoritev turškega parlamenta se je izvršila 17. t. m. s sultanovim prestolnim govorom, ki ga pa sultan niti čital ni sam. Prestolni govor je bil precej prazen, izvzemši odstavek, ki se tiče proglašenja Bolgarske za kraljestvo in aneksije Bosne in Hercegovine. Ta pravi, da je knez Bolgarije in vali Vzhodne Rumelije Ferdinand prelomil turški državi dolžno zvestobo ter proglasil Bolgarsko za neodvisno in da je Avstro-Ogrska anektirala Bosno. Oba dogodka kršita pravico in dobro razmerje, zato naj ministrski svet ukrene vse potrebno v obrambo pravice države. Bolgari se zelo hudujejo nad tem pasusom, ker imenuje sultan njih kralja valija (namestnika) Vzhodne Rumelije in listi pišejo, da se je vsled tega razmerje med Turčijo in Bolgarsko poostrilo. Razni parlamentari so ob tem dogodku poslali brzoglavne pozdrave, v prvi vrsti angleški, srbski in bolgarski.

V Braziliji se mobilizirajo in je parlament v tajni seji dovolil 75 milijonov za vojne priprave.

Med Venezuelo in Nizozemsko pride najbrž do vojne, ker so nizozemske vojne ladje vzele venezuelske. Predsednik Casto bo najbrž moral odstopiti.

Portugalsko ministrstvo je demisioniralo, ker mu je državni svet izrekel nezakupnico.

Iz slovenskih dežel.

Spodnje Štajersko. (Dopis.) Vašemu povabilu, naj kaj poročam o slovenskih razmerah v zeleni Štajerski, se rad odzovem, čeprav Vam veliko novega ne morem povedati, kajti Vaš list poroča itak vestno vse važnejše dogodke v naši deželi. S posebnim zanimanjem ste vedno zasledovali delovanje naše mlade, napredne narodne stranke. Popolnoma umevam, da je naša narodna stranka najbolj simpatična vseh obstoječih ali že bivših slovenskih naprednih strank. Odlikuje se pred drugimi pred vsem v tem, da je svojo organizacijo postavila na realna tla, da hiti od vspeha do vspeha in da zlasti na deželi prodira njena misel v ljudstvo. Njeni voditelji so sicer mladi, zato pa tem delavnejši, in znajo izbirati prave zaupnike na deželi, od katerih se lahko pričakuje vstrajno delo, ne pa samo gostilniško zabavljanje zoper nasprotnika. Take čase smo mi že preživeli, ko se je mislilo, da bo samo zabavljanje proti „farjem in klerikalcem“ kaj izdalo. To je le neplodno hujskanje, s katerim se največkrat ustvarjajo le osebna nasprotstva, nasprotno pa mora delovanje na gospodarskem in prosvetnem polju imponirati vsakemu nasprotniku. S takim delom si naša narodna stranka pridobiva somišljenike in potom teh trdna tla. Najvažnejši pojav v zadnjem času je gotovo odločitev narodne stranke za izdajo dnevnika. „Narodni dnevnik“ bo izhajal z novim letom vsak dan v Celju. Količega pomena je to ne samo za stranko, ampak sploh za slovensko stvar na Spodnje Štajerskem, ve le oni, ki zna ceniti moč časopisja. Od časopisja je danes vse odvisno, moč in vpliv kake stranke, za nas Štajerce pa posebno probuja slovenskega življa in narodne samozavesti. „Narodni dnevnik“ in tednik „Narodni list“, ki bo še nadalje izhajal, bosta lahko veliko storila za napredek narodne stranke. Seveda je tudi klerikalna stranka sklenila izdajati „Slovenskega Gospodarja“ trikrat na teden, toda take časopisne moči ne bo imela. Dnevnik je le dnevnik, in naj bo tednik še tako dobro pisan, nima takega upliva. Vsak količkej izobražen človek potrebuje vsak dan novic in mu je vsaj en dnevnik življenska potreba. Za mlado narodno stranko bo sicer izdaja dnevnika velika žrtev, zato se pa mora pri somišljenikih upoštevati in to akcijo podpirati. — „Novi slovenski Štajerc“ se preseli z novim letom v Krško, smrdljivi „Štajerc“ izgubi pa urednika kameleona Linhart, ki pojde v Celje k „Deutsche Wacht“. Ta je menda doslej še premalo umazano in strupeno pisala, zato so naročili Linhart. Novi dnevnik in „Narodni list“ mu bosta že zamašila usta! Tudi Vam srečno novo leto!

„Slovenski Gospodar“ in učiteljstvo. Nismo še kmalu čitali tako strupenega članka proti naprednemu učiteljstvu kakor v zadnjem „Slov. Gospodarju“. Očita mu breznarodnost, brezverstvo, neznačajnost in bogsigavedi še kaj. Vemo, kaj tiči za tem. Učiteljstvo je eden najbolj delavnih stanov v narodni stranki in se z vspehom bori proti klerikalcem. Odtod to strupeno sovraštvo. Izjavo kranjskega učiteljstva, da izstopi iz narodnonapredne stranke, bi „Gospodar“ rad izigral proti štajerskemu, da bi tudi to sledilo kranjskim tovarišem. Tega ne bo storilo če iz drugega vzroka ne, raditega, da more povrniti z delom in probujo ljudstva klerikalcem njih preganjanje.

† **Dr. Benjamin Ipavic.** V Gradcu je umrl slavn slovenski skladatelj dr. Benjamin Ipavic, primarij v bolnišnici, v 79. letu starosti. Slovenska glasba izgubi z njim marljivega sodelavca. Blag mu spomin!

Protestni shod za nemške odvetnike v Celovcu. Dne 16. decembra se je vršil v Celovcu protestni shod proti slaviziranju sodišč, ker je celovško deželno sodišče proti sklepu celovškega okrajnega sodišča dopustilo slovensko tožbo proti neki tvrdki. Že dolgo let velja to pravilo in so tudi višja sodišča že o tem odločila, da se morajo sprejemati slovenske vloge, zdaj je pa naenkrat nemškimi hujskačem šinilo v glavo, da se s tem slovenizirajo sodišča. Pravi vzrok je pa ta, da se nemški odvetniki boje za svojo slovensko klijentelo in da bi se

jim konečno še bilo treba učiti slovenščine. Že dolgo gledajo z zavistjo slovenska odvetnika, ki imata zadosti klijentov celo iz nemškega tabora, zato je bil pa tudi glavni namen tega shoda, da se je javno pozivljalo na bojkot proti slovenskim odvetnikom, potem pa tudi proti slovenskim obrtnikom. Koroški Slovenci naj si to dobro zapomnijo in izvajajo posledice: podpirati le svoje ljudi in delati pri vseh mlačnežih na to, da se bodo držali gospodarske osamosvoje.

Novi deželni šolski nadzornik na Koroškem. Po novem letu gre sedanji šolski nadzornik Palla v pokoj in pride na njegovo mesto gimnazijski ravnatelj Deschmann iz Meže na Češkem, ki gotovo „zna“ slovenski, kar že ime kaže, če je kaj v sorodu s kranjskimi Dežmani.

Goriška politika. (Dopis.) Glede politike se mi razlikujemo od ostalih slovenskih dežel. Nam nista dovolj dve stranki, klerikalna in liberalna, kakor jih imate drugod in se v Trstu in v Istri bržkone v tem oziru ločijo, mi imamo še tretjo stranko: slovensko kmetstvo in če hočem biti odkritosrčen, se mi zdi ta stranka še najbolj agilna in delavna, slovenska ljudska stranka, kakor se tudi pri nas imenuje klerikalna stranka, pa najmanj. Torej politike imamo več nego preveč in našim listom ne more manjkati gradiva, zlasti ker se brez rokavic tepejo med seboj, dočim so si kranjski listi že rokavice oblekli in jih mislijo tudi obdržati, kar se nam le lepo zdi in tudi odobravamo, želeč si, da bi se tudi pri nas dostojnost uvedla v liste. Glede deželnega zbora si še zdaj nismo na jasnem, ali bo razpuščen ali ne. Vsled žalostne obstrukcije naših klerikalcev in laških liberalcev ga je morala vlada odgoditi in zato vodi zdaj nekaka pogajanja. Dr. Gregorčič je skoro ves svoj nekdanji ugled kot politik izgubil, še v lastni stranki mu kažejo zobe ter mu nasprotujejo. Je že tako pri naših prvih politikih, bodisi potem na Goriškem, Kranjskem ali Štajerskem, možje se usedejo na previsok stolček, s katerega komandirajo, že od poprej navajeni, da sem jim mora vse slepo pokoriti. Včasih je bilo to lahko, zdaj je pa v vsaki stranki po več brihtnih glav, ki se nočejo kar meni nič, tebi nič ukloniti generalovemu povelju. Klerikalno glasilo „Gorica“ je še popolnoma v rokah dr. Gregorčiča, kar se že iz tega vidi, da je vsake številke vsaj polovica posvečena Gabrščeku, in le čudimo se, če ima Gabršček še kak cel gumb na sebi, s katerim si more zapeti hlače ali sukno, kajti „Gorica“ ga je že tako zdelala in razkrila, da ni niti ene poštene politične gube na njegovem telesu. To seveda po mnenju dr. Gregorčiča. Toda Gabršček ostane pa le najbolj energičen in delaven politik, ki je v prejšnjih časih dr. Gregorčiču najbolj pripomogel, da je tako visoko zlezal po njegovem hrbtu na politično lestvo. Bombe sem, bombe tja — Gabršček ne ostane dr. Gregorčiču ničesar dolžan — in medtem se tiho razširja kmetijska stranka, ki ima na svojem programu le povzdigo stanovskih interesov na narodni podlagi. Klerikalna stranka se je pa zelo boji in na vse načine dela zoper njo, samo to je zlomek, da nima pravih argumentov, — niti glavnega orožja, da bi kmetijska stranka delala proti veri, ker ta vedno povdarja, da je za vero. Ni brez humorja, kar se je pripetilo zadnjič na nekem shodu kmetijske stranke pri Sv. Luciji, ko je neki župnik ugovarjal, da so v stranki ljudje, ki se ne brigajo za vero. Glavni propagator kmetijske stranke Mrmolja je dobro povedal župniku, ko ga je vprašal: „Kakšne ljudi imate pa Vi v vodstvu? Oznanjujejo sicer, da je njih stranka edina verska, sami se pa za vero niti ne zmenijo in cerkve že leta in leta niso videli od znotraj. Ali hočete, da vam jih imenujem?“ Župnik je moral umolkniti in — obžalovati! Kmetijska stranka kaj pridno ustanavlja kmetijske zadruge, zlasti zavarovalnice za govejo živino. Jaz ji le želim, da bi po celi deželi izpodrinila klerikalno stranko, ki sama le caplja za Vašo kranjsko, hoteč jo posnemati na vseh koncih in krajih. Toda nima ljudi in ji morajo priti s Kranjskega pomagat. Dr. Gregorčič bo itak popolnoma oslabil v osebnem boju z Gabrščekom in če čitamo njegove strastne iz-

bruhe v „Gorici“, si moremo misliti, da kaj drugega sploh nima prostora v njegovi glavi in da se bo najbrž tudi — ubil na Gabrščeku, ker mu bo to pretrda kost! Goriška narodnapredna stranka deluje s priznanja vrednim trudom zlasti na prosvetnem polju. Skoro vsak teden se ustanovi kako izobraževalno ali bralno društvo, Sokola ali drugo koristno društvo, ki postane član „Zveze narodnih društev“, ki je že prav lepa organizacija. Zdaj organizira Kraške župane in podžupane v župansko organizacijo, ki bo gotovo velike važnosti. Tako torej vlečemo na tri strani, na četrti strani pa dr. Tuma s pešičico socijalnih demokratov, vsem skupaj se pa smejejo Italijani, ki so faktično gospodarji dežele. Ta sramota je dovolj velika, toda ne izpametuje slovenskih strank, zlasti ne klerikalne, ki je največ kriva, da se Italijani tako šopirijo. Če bo kaj novega, Vam bom vestno poročal, veselega, kakor vidite, ni prav nič in tudi novo leto nam ne bo ničesar prineslo!

Slovenska obrtna šola v Trstu. Naša vlada menda nikjer tako mačehovsko ne skrbi za slovensko šolstvo kakor v Trstu. Po dolgem trudu je poslanec dr. Rybař vendar izposloval, da je prevzela država pet učiteljev na slovenski ljudski šoli v svojo oskrbo. V ostalem pa ni ne srednje slovenske šole niti kake strokovne šole, dočim imajo maloštevilni Nemci ljudske, meščanske in srednje šole. V Trstu je doslej le ena obrtna šola z italijanskim učnim jezikom, zato je stavil poslanec dr. Rybař v državnem zboru predlog, s katerim pozivlja vlado, naj takoj ukrene vse predpriprave za ustanovitev državne obrtne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, da tako omogoči nje otvoritev v najbližjem času in če le možno s prihodnjim šolskim letom.

Škof Nagl je zapovedal župnikoma Červarju in Zidariču, ki sta bila izvoljena za deželna poslance, da morata odložiti mandate, ker se škof ne strinja s stranko političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri. Tak terorizem je nečuvčen in škof se je s tem pokazal, kaj da je. Kot zagrizen Nемеc vedno rajši podpira Italijane in skuša kjer mogoče škodovati slovenskemu in hrvatskemu življu v Trstu in v Istri. Pošteni slovenski duhovniki se morajo upreti proti takemu škofu in naj bo potem desetkrat njih predstojnik. V takih političnih zadevah se neha vsaka pokorščina.

Kranjsko.

Vsem naročnikom vesel Božič in srečno novo leto!

Ožja volitev v deželnozborski splošni skupini v Ljubljani. Kakor je bilo pričakovati, je zmagal narodnapredni kandidat Josip Turk, ki je dobil 1832 glasov, socijalni demokrat Etbin Kristan pa 1364 glasov, torej z večino 468 glasov. Tudi pri ožji volitvi ni apel na disciplino preveč zalegel, šlo se je le v toliko volit, da napredni kandidat ni propadel. Če bi bil v tiski, bi se seveda še več volilcev vdeležilo volitve, tako pa ni bilo nič pravega navdušenja, niti po izvolitvi ne, pač iz vzroka, ker je vladala v obče glede kandidature v splošni kuriji neka negotovost, neodločnost v celi stranki, začeni od vodstva do zadnjega pristaša. To bo vodstvu gotov opomin, kako naj se v prihodnje ne postopa.

Pri ožji volitvi preteklo soboto v Ljubljani so čutili kazinski želodarji zopet potrebo demonstrirati proti Slovincem v Ljubljani in so šli v strnjenih vrstah za rudečo internacionalo. Ljubljanski Nemci so kakor ničvredne ženske, ki ljubijo za denar danes starca jutri nezrelega dečka; ljubljanski Nemci so vsakomur na službo, zadnjič klerikalcem, sedaj stranki družabnega prevrata in svobodne ljubezni. Na eni strani ti izpitani priseljenci tožijo in javkajo, kako trdo življenje imajo v slovenski Ljubljani, na drugi pa jim je vsaka prilika dobrodošla, da se postavijo v nasprotje s prebivalstvom, ki jih redi. No, mi jemljemo njih najnovejšo predrznost na znanje. Ali milo za drago! Za počenjanje kazinskih krepostnikov delamo soodgovorne nemške

štacunarje in obrtnike, zakaj oni dajejo potrebno zaslonbo tem takozvanim voditeljem, oni pomagajo vzdrževati kazino in druge take naprave. Držali se bomo torej njih, oni so nam kakor talniki. Videli bodo, da igrajo nevarno igro. Izlačnili jih bomo!

Volilni shod se je vršil v nedeljo v Ljubljani. Predstavila sta se kandidata za deželni zbor g. Ivan Knez in dr. Iv. Oražen. Poslednji je v dolgem govoru osvetlil vso mizerijo, ki vlada v naših zavodih za bolnike in umobolne. Zavzel se je za ustanovitev prosekture v deželni bolnišnici in za ustanovitev najdenišnice, katere potrebo je prav dobro utemeljeval z narodnogospodarskega stališča. Povdarjal je tudi potrebo podpiranja zdravniškega naraščaja zlasti specialistov. Shod je bil prav dobro obiskan.

Deželnozborske volitve v Ljubljani. V mestni kuriji ljubljanski sta bila izvoljena kandidata narodnapredne stranke dr. Ivan Oražen, ki je dobil 952 glasov in Ivan Knez, ki je dobil 947 glasov. Protikandidata ni bilo nobenega. V primeri z volitvami v splošni kuriji je bilo oddanih jako veliko glasov in sicer tretjina vseh glasov, kar je že nekaj, ako se pomisli, da veliko volilcev vsled komoditete ni šlo volit, češ, saj ni nobene nevarnosti. Lahko trdimo, da se je disciplina veliko bolj pokazala tukaj, ko ni bilo prav nobene nevarnosti, kakor pa pri splošni volitvi, kjer je v resnici vladala nevarnost. To naj bo resen opomin vodstvu narodnapredne stranke, kako je v bodoče postopati pri postavljanju kandidatov. Narodnapredna stranka pa iz te zadnje volitve tudi lahko izprevidi, da je Ljubljana še vedno njena trdnjava, katere ni moči nobeni drugi stranki zavzeti. Treba je le postaviti prave kandidate in pa na prav način, potem se vsak pristaš rad pokori strankini disciplini.

Ožja volitev v splošni kuriji v Ljubljani je bila ne samo poraz za socijalnodemokratsko stranko, ampak delala je tej stranki tudi veliko sramoto. Ne glede na to, da so Nemci nastopili zanj, socijalni demokratje so tudi naravnost sleparili, ker so volili različni tuji sodruzi iz Trsta na legitimacije drugih. Kako so prišli do teh legitimacij, bo sodišče razsodilo, dejstvo je, da je bilo veliko takih „volilcev“ prijetih in da bodo vsled tega tudi prišli v nesrečo. Tega gotovo ni bilo treba, zlasti, ko se socijalnodemokratska stranka nazivlja samo sebe kot najbolj dostojno stranko. To so pokazale zadnje volitve!

Nekake mladinsko varstvo smatra „Slovenec“ za potrebno narodnim radikalcem. Mi bi g. dr. Kreku odgovorili, da stori boljše, če mladinsko varstvo obrača pozornost različnim mladencem, katerih dušno in telesno blagostanje je prepuščeno oskrbi njegovih somišljenikov. Po raznih klerikalnih zavodih je obilo mladine z upadlimi lici in mrklimi očmi — krasno polje za delovanje mladinskega skrbstva.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Slovenci so zmagali samo v VI. kategoriji (mlini, žage itd.) in sicer v obeh skupinah za delodajalce in delavce. V prvi skupini je bil izvoljen za člana g. Feliks Starč s Kolovca, za njegovega namestnika pa Adolf Petrin iz Ljubljane. Slovenci so dobili 420, Lahji pa 315 glasov. V skupini delavcev iste kategorije je bil izvoljen za člana gosp. Anton Jeriha iz Vevč, za namestnika pa g. Fran Gornišek iz Solkana. Slovenska kandidata sta dobila 2055 glasov, laška pa 1804. Da so se godile velike nerednosti pri tej volitvi, je po sebi umevno. Kranjski Nemci so se zopet postavili v nasprotje s prebivalstvom ter izdali parolo, da se vzdrže volitev, dočim so druga leta složno nastopali z nami proti laški kliki, ki vlada v zavarovalnici. Le še naprej tako in ljudstvo bo prišlo do izpoznanja, kako dobro mislijo Nemci z nami, ki tudi v takih slučajih, ko gre za njih lastne interese, nočejo iti z nami.

Dopolnilne volitve v trgovsko in obrtniško zbornico Kranjsko. Imeniki za te volitve bodo razpoloženi od 23. decembra 1908 do vštete 5. januarja 1909 v Ljubljani pri mestnem magistratu in na deželi pri c. kr. davčnih uradih. Trgovce in obrtnike že zdaj opozarjamo

na te volitve v njih najvažnejšo stanovsko organizacijo.

Slovenski Amerikanci za žrtve. Slovenska naselbina v Chlevelandu je nabrala med seboj 1040 K, od katerih se porabi po želji darovalcev 300 K za spomenik žrtvam, 400 K za žrtve in 340 K pa dobi družba sv. Cirila in Metoda. Res požrtvovalno od naših bratov onstran morja!

Učni tečaj „Zveze slovenskih zadrug“ se priredi med Božičem in novim letom v Ljubljani in sicer za združne funkcionarje, udeleži se ga pa lahko vsak prijatelj zadruštva. Priglasila sprejema „Zveza slov. zadrug“ do 27. decembra t. l. Poučni tečaj se prične v ponedeljek 28. decembra in traja do 30. decembra 1908. Opozarjamo tem potom na ta važni tečaj.

Mestna hranilnica ljubljanska ima že nad 32 milijonov vlog. Kolikor bolj se vloge v kranjski „šparkasi“ nižajo, tembolj se višajo v mestni hranilnici.

Javen učiteljski shod se vrši v ponedeljek 28. decembra t. l. v Mestnem domu v Ljubljani. Dnevni red: Položaj kranjskega učiteljstva, poroča dež. poslanec E. Gangl.

Volitev v odbor okrajnih bolniških blagajn v Trstu. Okrajne bolniške blagajne na Kranjskem in Primorskem so združene v odbor, ki ima svoj sedež v Trstu. Ta centrala bi lahko prišla v slovenske roke, ko bi socijalni demokratje volili s Slovenci. Toda ljubljanska bolniška blagajna, ki je najmočnejša na Kranjskem in pa zagorska, ki sta obe v rokah socijalnih demokratov, sta potegnili z Lahi, ki so tudi prodrli. Zdaj se zopet vidi, koliko je pri socijalnih demokratih vredna njih narodnost.

Titulature pri sodišču. Sodni adjunkti bodo odslej dobili naslov sodniki, sodni tajniki naslov okrajni sodniki in okrajni sodniki naslov okrajni sodniki in predstojniki. Tudi oni sodni adjunkti in tajniki, ki so izstopili iz sodne službe, smejo imeti nov naslov, ako prosijo zanj pri justičnem ministertvu.

Podpiranje podpore potrebnih družin onih vojakov, ki so poklicani v službovanje. Rodbine onih vojakov, ki so jih do jesen obdržali v aktivnem službovanju največ vsled pomnožitve števila v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji nastanjenih čet, imajo pravico do državne podpore, če se dokaže, da so živele izključno ali vsaj deloma od zaslužka v službovanje poklicanih vojakov. Podpiranje je prevzela nalašč za to postavljena podporna komisija, ki posluje pri e. kr. deželni vladi v Ljubljani. Prošnje, ki so kolka in poštne proste, je vlagati pri pristojnih okrajnih glavarstvih in tudi pri županstvih.

Etbin Kristan — nemški gledališki ravnatelj. V zahvalo, da so ga Nemci podpirali pri zadnji deželnozborski volitvi, naj se gospod Kristan ponudi nemškemu gledališču za ravnatelja, da bo Nemcem malo v red djal to stvar, ki se maje že na vseh koncih in krajih. Direktor Wolf je itak že odpovedal in menda niti do konca sezone ne misli ostati. Ta posel bi bil za g. Kristana veliko hvaležnejši nego politika.

Narodne slike je založila kranjska deželna zveza za tujski promet. To so lepe, velike fotografske reprodukcije in sicer „Gorenjski pastir z bisago“, „gorenjski coklar“ in „Kranjec in Kranjica.“

Kakšne so razglednice Ciril-Metodove družbe! Prijatelj našega lista nam je poslal božično razglednico Ciril-Metodove družbe z naslednjo opombo: „Vse kar je prav! Toda takih razglednic bi družba ne smela zalagati in razpošiljati. Delane so v Germaniji (Printed in

Germany) in blago samo je jako slabo, „umetniško“ le z navednicami! Naj bi slovenski umetniki pokazali, in to bi storili radi, da v tem oziru tudi doma lahko kaj napravimo. Če se pa nima zaupanja do slovenskih tvrdk, bi se pa vsaj slovanskim dalo!“ Tudi mi se strinjamo s temi besedami, ampak družbine razglednice vseeno toplo priporočamo v nakupovanje, da bo zaloga čimprej pošla. V prihodnje naj pa družba vpoštevava vse okoliščine, ki napravijo danes slab vtis, ter si nabavi pri slovenskih ali slovanskih tvrdkah res umetniške razglednice.

Pozor, podružnice družbe sv. Cirila in Metoda! Leto se bliža koncu in družbino knjigovodstvo prosi, da pošljejo podružnice vse prispevke za letošnje leto vsaj do 25. decembra l. l. Prispevki, ki bi se vposlali januarja meseca prihodnjega leta, se ne morejo izkazati kot dohodki v letu 1908.

Oskrbniki nabiralnikov družbe sv. Cirila in Metoda naj izpraznijo nabiralnike in pošljejo denar do 25. decembra t. l., da se morejo izkazati te vrste dohodki v računih za letošnje leto.

Akademični ples. Akad. ferijalno društvo „Sava“ priredi 5. januarja 1909 v ljubljanskem Narodnem domu „Savanski ples“ v proslavo petnajstletnice društvenega obstoja. Akad. fer. društvo Balkan pa priredi v Trstu tudi v Narodnem domu akademični ples dne 9. januarja 1909.

Simon Gregorčičeva čitalnica v Ljubljani šteje 79 časopisov, in sicer 49 slovenskih, 18 hrvaških, 16 čeških, en slovaški, dva ruska, po en rusinski in poljski, dva italijanska ter 16 nemških. Obisk čitalnice je do 1. aprila znašal po 80 oseb na dan, pozneje pa po 60 oseb. Knjižnica šteje danes nad 1800 knjig. Lani se je pomnožila za 600 knjig. Od teh je okolo 900 slovenskih, 700 nemških, 100 hrvaških in 100 čeških, ruskih in drugih. Vsak mesec se izposodi iz knjižnice po 1200 do 1300 knjig. Lani se je izposodilo 130.000 knjig na 1000 legitimacij. Čitateljev je bilo 840.

Slovensko gledališče.

Z novim vodstvom v našem gledališču se je v Ljubljani pojavila čudna izprememba: lani je bilo občinstvo nezadovoljno, a kritika se je delala navdušeno; letos pa je občinstvo zadovoljno in včasih celo iskreno navdušeno, slovenska kritika pa se kaže večkrat nezadovoljno. Seveda, ako bi dvignili nekim tem „kritikom“ z glave klobuček anonimnosti, bi nam bila ta izprememba takoj jasna. Da, jasna bi nam bila obenem tudi lanska kritična „navdušenost“. Toda to nam — in gotovo še manje vodstvu — ne dela sivih las, kajti „vse razumeti — vse odpustiti.“ Kritiki so pač osebe — vodja gledališča je osoba: tako je vse skupaj o s o b n o — in „Kranjec moj jim osle kaže“ ter je z letošnjo gledališko sezono toli zadovoljen, da je gledališče skoraj vedno razprodano.

Poročal Vam še nisem o dramski noviteti „Enkrat je bil...“ spisal danski najodličnejši pesnik Holger Drachmann. Značilno za našo kritiko je, da se pri predstavi te slavne pravljice nihče ni spomnil Grimmove pravljice „König Drosselbart“; seveda tudi nihče ne pozna slovenske pravljice o „kralju Bobku.“ Obe pravljici sta skladni z lepo dansko pravljico, ki je odločno pedagoške tendence. Vzgoja mladine — vzgoja žene v celega človeka! Niti te tendence ni menda opazil nihče, ker je vse obviselo na zunanostih. Gdč. Winterova in g. Nučič sta se z unemo, a spričo nerazumevanja poslušalcev zaman trudila za

uspeh te drame, ki pa slavi triumfe drugod. — Največji literarni in dramski dogodek na slovenskem odru je uprizoritev Goethejevega „Fausta“. Visokost tega dogodka je pač slutila naša publika, a menda prav nič naša „kritika“. Da je predstava „Fausta“ na našem odru, z našimi silami in našimi sredstvi sploh možna, je že radostno dejstvo. Da pa je bila predstava „Fausta“ v slovenskem gledališču toli dostojna in toli častna, nas mora navdajati le s ponosom. — Prof. A. Funtek, prevajalec „Faustov“ ter obenem najboljši poznavalec te tragedije, je napisal v „Laibacher Zeitung“ nemško kritiko, ki je pač najčastnejši list v zgodovini slovenske drame. Kdor je videl „Fausta“ na Dunaju ali v Gradcu, tisti mora priznati, da je bil slovenski „Faust“ predstava, ki je dokazala ne le vzorno marljivost, nego tudi veliko inteligenco naših igralcev. G. Dragutinović (Mefisto), g. Danilo (Wagner), g. Iličić (učeneec) in ga. Dragutinovićeva (Marta) so bili tudi za najstrožjo kritiko izvrstni. V tragičnih momentih je bila idealna Marjetica ga. Borštnikova, vseskozi dober in vsaj brezhiben Faust je bil g. Nučič, ki je govoril težke, globoke stihe dosledno dobro naglašajoč in ne izpustivši poante. Režiji ni očitati najničnejše hibe (nekdo je pač videl plunko („Laute“) za tamburico! Bog mu pomози do boljših oči!). Da v srednjem veku nečistnice niso smele v cerkev, je nekemu kritiku neznana stvar. Da je Goethe sam še izdatneje krajšal „Fausta“, kakor ga je Govekar, ter da se igra na našem odru daljši „Faust“, kakor na Dunaju (Deut. Volkstheater), tega ignorantom ni dopovedovati. Neki kritik je videl v „Kuhinji čarovnice“ debelo grdo žensko mi smo pa videli prekrasno Tizianovo „Venero“ v predpisani tajnostni meglovitosti... Skratka: slovenski „Faust“ je bil za slovensko gledališče velik čin, za slovensko publiko literarnoumetniški praznik, za slovensko kritiko pa nova — blamaža.

Opera nam je podala v zadnjem času izvrstno reprizo navdušujočega „Zrinjskega“, v katerem se zlasti odlikujeta gosp. B. pl. Vulakovič in gdč. Šipankova ter g. Fiala in ga. Nordgartova. Nova sta bila g. Križaj (Sulejman) in g. Bukšek (Alapič). Gospod Križaj ima prav lep, mehak bas baritonealne barve; mož se razvije, ako bo marljiv in oprezen, v dobrega pevca. Nedostaje mu pač še igre, a tudi v njej se kaže napredek.

Nanovo se je vprizorila Bizetova opera „Carmen“, eno izmed najsijajnejših, najpopularnejših del opernega repertoarja. Ga. Nordgartova ni bila le zunanje krasna, vseskozi dražestna Carmen, nego tudi kot pevka in igralka izborna. Objem njenega glasu je imponujoč; zato izlahka poje altovske globine in sopranske višine. Njena glasovna sredina pa se sluša kakor mehak baršun. Nikakor ne trdim, da je ga. N. vzorna Carmen; za to je še premlada; trdim pa, da bi delala njena Carmen vso čast tudi večjemu gledališču ter bi navdušila še razvajejše občinstvo. Prav dober Jose je bil g. Fiala, čegar lirski tenor je zvenel jako simpatično. Temu veleintelligentnemu pevcu želimo le še več iz srca prihajajočega, zato dojm-ljivejšega čustva. Igral je temperamentno. Glasovno vrl Eskamilo je bil g. Vulakovič, ki si ga želimo nekoliko viharnejšega. Povsem zadoščala je plaha, bojzljiva deklica Mikaela gdč. Peškove. Ostali solisti so bili dobri; tudi zbor je pprav lepo absolviral svojo nalogo.

Zunanje „sijajen“ uspeh je dosegla Dumasova drama „Grof Monte Christo“ (dramatizacija romana.) Nedeljska popoldanska pu-

Prva češka splošna delniška družba na življenje.

Najugodnejše in najceneje zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnim obrestovanjem vseh vlog.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnim zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotovljenje pokojnine.

Edina slovanska delniška življenska zavarovalnica.

Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. l., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

blika je bila prav zadovoljna in gledališče povsem razprodano. Romantika pač masi prija še danes prav posebno. G. Nučič je v naslovni — naporni — ulogi storil vse, da je zmagal vse pomisleke; tudi ostale — epizodne — vloge so se izvršile prav zadovoljivo.

Pravljica „Trnjulčica“ je razveseljevala v vrhovati meri našo mladino.

Prav dobro predstavo Smetanove „Prodane neveste“ smo imeli sinoči. Jedva po preteku enega tedna — po „Carmen“ — zopet nova opera z novimi solisti: to ni igrača. Pač, naši ljubi „kritiki“ je igrača vse. Teorija je pač vedno ložja od prakse! Novemu solistovskemu ensembu je novo, težko delo tudi najstarejša opera; seveda „kritike“ pisati je malo lažje, ko veliko opero na novo nastudirati. „Prodane neveste“ je bila letos v glavnih dveh vlogah češka. Prav tako! Ako smo res toli dobri Slovani, kakoršne se delamo, nam mora biti vsak slovanski bratski jezik istotako drag, kakor materinščina. Nasprotno, vsak bratski jezik na našem odru bi morali pozdraviti z demonstrativnim aplavzom. To se tudi zgodi vselej v Zagrebu ali v Pragi! A še nekaj: češko narodno opero poslušati v češkem narodnem jeziku je dvojen užitek. Vsak, tudi najboljši prevod je le medel odsev originala. Dovtipnosti in gracioznosti v izvorniku ne presadi noben prevajalec. Zato pa nam je bilo češko petje čeških dveh umetnikov: gđe Šipankove (Marinka) in g. Fiale (Jenik) posebna naslada. To je bil krasen izvirnik, ki ga ne zamenjamo z nobeno kopijo. Gđe Šipankova je kot Marinka zopet briljirala; njen krasni, mehki, čustvapolni sopran je zvenel krepko in vendar milo do najvišjih strmin toli zmagovito, da je žela gromovito priznanje. Tudi zunanje in v igri je bila jako simpatična. Dobila je krasen šopek s češkimi trakovi! Pač svoj najlepši pevski uspeh je dosegel g. Fiala s svojim Jenikom. Videlo in čutilo se je, s koliko radostjo in lehkoto peva v svoji materinščini, ki jo — kakor gđe Šipankova — izgovarja z vzorno preciznostjo. Razumeli smo ga vsako besedico. Dober Kecal, ki ne pretirava in ne zahaja v brezokusnost, je bil g. Vlček, dasi mu nedostaja višine. Kot gost je docela zadovoljeval g. V. Anton iz Zagreba, ki je lepo pel in igral z okusom vlogo Vaška. Zbor se je držal — izvzemši konci tretjega dejanja malo nezgodico — prav dobro in je tudi živahno igral. Ostali solisti so bili dobri; težki sekstet je dosegel priznanje. Tako smo s „Prodane neveste“ prav zadovoljni, ker nam je bogati letošnji repertoar pomnožila v naglici še za novo, slovansko delo. Izbere ima letos vsak okus v izobilju. Doslej smo imeli — v jedva dveh in pol mesecih — že petero različnih oper in dvoje operet, torej 7 glasbenih del na odru. To je pač najsijajnejši dokaz marljivosti članov in energije vodstva. — Naj bi ostalo tako!

Dr. M. M.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K.

Vsled zastanka plačil več velikih tovarov mi je bilo naročeno, veliko zalogo čevljev ponuditi globoko pod izdelovalno ceno. — Prodajam torej vsakemu 2 para čevljev z natezki za gospode in 2 para za dame, usnje rujavo ali črno, galoširano z močno zbitimi podplati, najelegantnejša oblika. — Velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo K 7.—. Pošiljam po povzetju.

S. Korngold, razpošiljalnica čevljev, Krakov št. 3.

Zamenjava dovoljena, tudi se vrne denar.

Edino pravi je samo

Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljkatve je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu

Zaloge v več lekarnah.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog: nad 30 milijonov K

Rezervni zaklad: nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po **4 $\frac{1}{2}$ %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po $5\frac{1}{4}\%$ ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6% .

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po **4 1/2 %**

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

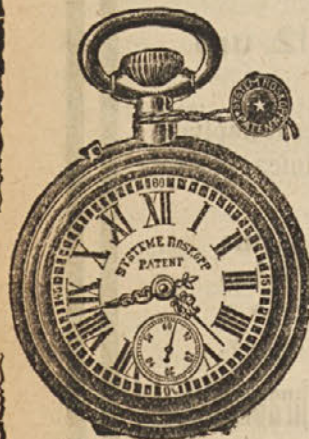
Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV. 92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v. Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki iz okupacije Hercegovine. Cena 60 vinarjev.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremičljivega lodna. Najsolid. postrežba.

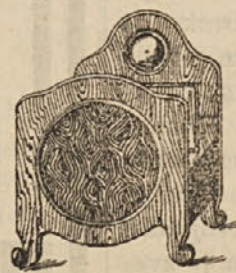

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu s poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

š. Slatnarjevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnokar zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovinci, kupujte uzigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte

povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se

franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Plzen, Češko.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilnišnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.